

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jaromíra Synka a soudkyň JUDr. Karly Musilové a Mgr. Martyiny Telcové ve věci

žalobce: **Radim N.**, narozený xxx
bytem xxx

proti

žalovanému: **Bohumil N.**, narozený xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Petrem Konečným
sídlem Na Střelnici 1212/39, 779 00 Olomouc

o neplatnost smlouvy, k odvolání žalovaného proti usnesení Okresního soudu v Olomouci ze dne 26. 6. 2020, č. j. 12 C 167/2020-15,

takto:

Usnesení okresního soudu **se mění** takto:

„Zamítá se návrh na vydání předběžného opatření, kterým se žalobce domáhá, aby bylo žalovaným uloženo zdržet se podání návrhu na zahájení řízení o povolení vkladu do katastru nemovitostí dle darovací smlouvy uzavřené 11. 6. 2020, jejímž předmětem je jednotka číslo xxx v budově č. p. xxx, xxx bytový dům, část obce Hodolany, postavený na pozemku p. č. st. xxx a p. č. st. xxx, zastavěná plocha a nádvoří, k níž náleží spoluvlastnický podíl o velikosti 735/43946 na společných částech budovy, č. p. xxx, xxx a spoluvlastnický podíl o velikosti 735/43946 na pozemku p. č. st. xxx a p. č. st. xxx, jednotka zapsána na LV číslo xxx k. ú. Hodolany, obec Olomouc a dále, aby byla žalované 1. Miluše N. uložena povinnost zdržet se nakládání, tj. zejména převodu a zatížení věcnými právy a jinými právy, ve vztahu k jednotce číslo xxx, v budově č. p. xxx, xxx, bytový dům, část obce Hodolany, postavený na pozemku p. č. st. xxx a p. č. st. xxx, zastavěná plocha a nádvoří, k níž náleží spoluvlastnický podíl o velikosti 735/43946 na společných částech budovy č. p. xxx, xxx a spoluvlastnický podíl o velikosti 735/43956 na pozemku p. č. st. xxx a p. č. st. xxx jednotka zapsána na LV číslo xxx v k. ú. Hodolany, obec Olomouc.“

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením okresní soud vyhověl návrhu žalobce na nařízení předběžného opatření a nařídil předběžné opatření ve shora uvedeném znění.
2. Proti tomuto usnesení podal odvolání žalovaný (původně jako žalovaný 2.) s tím, že byť podstatou řešení věci soudním sporem je věcnost, nelze přehlédnout, že celá věc má silně emocionální náboj a negativní přesah do rodinných vztahů, jak je patrné z četných vyjádření žalobce v návrhu. Žalovaný vnímá osobně, že spor je veden o projev vůle paní Milušky N., jeho maminky na sklonku života - a ohrazuje se proti četným výrokům žalobce, které jsou účelově zkreslené, místy dokonce lživé. Rozdíl je však v tom, že argumenty žalovaného nemohly být s ohledem na povahu řízení slyšeny. Žalovaný je vznikem sporu a jeho povahou nemile překvapen, osobně se jej dotýká, že je vztažen do situace, v níž čelí napadání z ovlivňování vůle své maminky, ač donucen, hodlá se v řízení o neplatnost darovací smlouvy věcně bránit. M. N. jako dárkyně byla v době podpisu

vylučnou vlastnící předmětných nemovitostí bez ohledu na uzavřené darování pro případ smrti, měla neomezené dispoziční právo nakládat s předmětnými nemovitostmi a byla plně svéprávná. Darovací smlouvu ze dne 11. 6. 2020 podepsala před advokátkou Mgr. Ondreašovou, která zjišťovala vůli dárkyně vyjádřenou ve smlouvě a ověřovala podpis. Plnou svéprávnost lze také podložit lékařskými záznamy z neurologických vyšetření, například ze dne 4. 6. 2020, z nichž se podává, že Miluška N. byla bez poruch řeči a lucidní, tj. „při plném vědomí a orientována“. Miluška N. měla právo změnit svou vůli. UVědomila si to, co dříve ne, že darováním pro případ smrti zvýhodnila jedno vnuče před ostatními, neboť jednomu vnukovi (žalobci) by se mělo dostat bytu v hodnotě cca 3.000.000 Kč, z toho by se vnuče (sestre žalobce) dostat mělo jen 500.000 Kč jako výplata podílu žalovaným a druhému vnukovi (nevlastnímu bratrovi) by se nemělo dostat ničeho. M. N. se také velmi negativně dotklo jednání žalobce spočívající v tom, že po ukončení hospitalizace 23. 4. 2020, poté co ukončila pobyt v xxx u vnučky Petry N., byla žalobcem převezena zpátky do svého bytu 10. 5. 2020 a ponechána bez předchozího zajištění další péče a že se o žalovanou dále opravdově nezajímal a nestaral a navštívil ji následně jen 2x, a to 3. 6. a 18. 6. 2020. Péče o M. N. se ujala Jitka M., sestra a žalovaný, toho času v pracovním poměru, který za účelem poskytnutí celodenní péče byl nucen čerpat ošetřování člena rodiny od 15. 6. 2020 v maximálním zákonem povoleném režimu. M. N. rozhořčilo také vyjádření žalobce, když ji do bytu vracel, že byt hodlá využívat za účelem zisku z pronájmu, zatímco ona žila v přesvědčení, že byt potřebuje za účelem zajištění bydlení. M. N. osobně telefonicky kontaktovala advokátku Dr. Osladilovou, před kterou byla listina o darování pro případ smrti podepsána, s dotazem, jak toto jednání učinit neplatným, a to 10. 6. 2020. Advokátka ji sdělila, aby vyzvala žalobce, aby vrátil veškerá vyhotovení, nebo že je také možné uzavřít darovací smlouvu mezi živými, kterou žalovaná následně uzavřela, neboť ještě též den osobně telefonicky kontaktovala žalobce, aby ji veškerá vyhotovení vydal, avšak neúspěšně. Tuto výzvu opakovala i osobně při jeho návštěvě. Žalovaná toto jednání považovala za jednání odporující dobrým mravům, přičemž dle článku III. Darování pro případ smrti se jedná o rozvazující podmínku. Za účelem zvrácení stavu vyvolaného Darováním pro případ smrti také sepsala listinu, kdy s žalobcem telefonicky hovořila a vyzvala ho k vrácení vyhotovení listiny o darování pro případ smrti a on se k tomu zjevně neměl, v níž odvolala dar pro nevděk za účasti a spolupodpisu Jitky M. Kopie listiny byla předána žalovanému Jitkou M. až nyní, aby ji soudu předložil poté, co zjistila, že je vedeno řízení o neplatnost darovací smlouvy a vydání předběžného opatření. M. N. poprosila Jitku M., aby listiny vynesla podle svého uvážení, pokud žalobce vyhotovení listin o darování pro případ smrti nevrátí a bude usilovat o vydání daru. Žalovaný odůvodňuje odvolání také tím, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení. Darováním pro případ smrti nepozbývá dárce vlastnického práva až do okamžiku nabytí účinnosti smlouvy, tedy do své smrti. Může proto dojít k tomu, že poté, co uzavře darovací smlouvu s odkládací podmínkou, převede vlastnické právo na třetí osobu. V takovém případě se třetí osoba může stát vlastníkem, jestliže vlastnické právo skutečně nabude. Obdarovaný tak bude moci po smrti dárce požadovat náhrady újmy po dědicích, a to ve výši, která odpovídá hodnotě daru v okamžiku smrti. Žalovaný má tedy za to, že soud neúměrně zasáhl do právních poměrů žalované 1. a žalovaného 2. jako účastníků darovací smlouvy mezi živými a neodůvodněně upřednostnil nárok žalobce, který není dospělý. Tvzení žalobce v prvním odstavci čl. III návrhu na vydání předběžného opatření, že „v případě provedení vkladu vlastnického práva ve prospěch žalovaného již nebude možno provést vklad vlastnického práva žalobce“, nelze považovat za argument, kterému lze přiznat právní význam. Je známo, že katastrální úřad připouští „vedení do původního stavu“. Za situace, že právní titul, na jehož základě byl proveden zápis práva je prohlášen rozhodnutím soudu za neplatný, provede katastrální úřad změnu zápisu, a to ve prospěch původního vlastníka, případně osoby, který má jiný právní titul. Tedy vykonatelnost aktuálně nedospělého nároku žalobce darování pro případ smrti by nebyl vkladem práva ohrožen. Lze tedy uzavřít, že právní nárok žalobce je nárokem nedospělým, avšak v okamžiku smrti dárce dospěje a získá konkrétní podobu, ať už ji bude vlastnictví předmětu daru nebo náhrada újmy po dědicích, to ovšem za předpokladu, že nebude úspěšně napadena platnost darování pro případ smrti ze strany

dědiců. Na druhou stranu nárok v rukou žalovaného je již dospělý a rozhodnutí brání naplnění jejich svobodné vůle, a to vůle žalované 1. darovat předmět daru žalovanému 2. a jeho vůle dar přijmout, a to mezi živými. Soud rozhodnutím neúměrně a neodůvodněně poskytl ochranu nedospělému nároku žalobce, jehož jednání je v rozporu s dobrými mravy a vede ke krutosti a bezohlednosti urážející obvyklé lidské cítění dle § 2 odst. 3 o. z. před dospělým nárokem žalovaného. Žalovaný namítá i nedostatek aktivní věcné legitimace žalobce k podání návrhu na předběžné opatření i žaloby na neplatnost. Žalovaný navrhuje, aby krajský soud usnesení okresního soudu zrušil a zastavil řízení o vydání předběžného opatření.

3. Žalobce se k odvolání vyjádřil tak, že žalovaný tvrdí, že babička měla neomezené dispoziční právo k bytu a že byla plně svéprávná, což dokládá lékařskou zprávou ze dne 4. 6. 2020, z níž má vyplývat, že byla při plném vědomí orientovaná. K tomu uvádí, že babiččin stav se rychle zhoršoval a je přesvědčen, že 11. 6. 2020, kdy měla podepisovat předmětnou darovací smlouvu, tak si již nebyla plně vědoma, co činí a rozhodně to nebyla její vůle, že by najednou chtěla sama od sebe darovat byt otci. Jak poznal z návštěvy babičky dne 10. 6. 2020 (kdy jej otec v té době již nechtěl k babičce pouštět), byla již velmi dezorientovaná a otec ji následně v červenci nechal odvést do hospice na xxx, kde 2. 8. 2020 zemřela. Tvrzení, že si babička měla uvědomit co dříve ne, že zvýhodnila jedno vnouče, je vyložená lež. Nová manželka otce a stejně tak její matka neměly babičku rády (její matka, která bydlí ve stejném domě, babičku ani při setkání nepozdravila), v důsledku jejich výchovy nevlastní bratr Daniel proto neměl s babičkou žádný vztah a nezajímal se oni, babička navíc dobře věděla, že Daniel je zaopatřený, když na něj otec převedl rodinný dům ve xxx. Pokud by babička chtěla podělit všechna vnoučata, tak mohla jednoduše udělat závět', kdy by všechna tři vnoučata učinila dědici, eventuálně udělat darování pro všechna tři vnoučata. Není zřejmé, jak babička měla odčinit údajné zvýhodnění žalobce tím, že celý byt daruje otci. Představa, že by pak měl žalobce a jeho sestra něco dostat od otce, kterému šlo vždy především o vlastní finanční prospěch, je více než úsměvná. I další tvrzení otce, že babička po návratu do Olomouce dne 10. 5. 2020 byla ponechána bez zajištění péče a že se o ní žalobce nezajímal, je vyložený blábol. Byl to právě otec, který neměl o babičku dlouhodobě zájem, i to bylo zřejmě důvodem, proč chtěla pro případ její smrti, aby byt získal žalobce. Když babička potřebovala s něčím pomoci, tak otec většinou řekl, že nemá čas, takže babičce pomáhali žalobce, sestra Petra N. s manželem, matka Jitka Z. a babiččina sestra. Takto se společně o babičku starali i poté co v dubnu upadla a byla hospitalizována. Pokud otec tvrdí, že 10. 6. 2020 babička měla telefonicky kontaktovat JUDr. Osladilovou a ptát se jak jednání učinit neplatným, tak to žalobce považuje za další lež. Rovněž tak je nesmysl, že babička měla hned na to volat a chtít vrátit veškerá vyhotovení darovací smlouvy pro případ smrti. Za vrchol lži pak považuje i to, že babička měla 10. 6. 2020 sepsat prohlášení o odvolání daru pro nevděk. Tato listina se objevuje až poté, co žalobce podal žalobu a návrh na předběžné opatření a má za to, že se jedná o podvrh, respektive nevylučuje, že se jedná o podpis babičky, ale je přesvědčen, že listina byla vytvořena až v reakci na podanou žalobu a že stejně jako v případě darovací smlouvy babička již vůbec nevěděla, co je jí dáváno k podpisu. Listinu vytvořil otec - ručně psaný text v listině je zcela jasně jeho písmo. Pokud by babička měla skutečně vůli darovací smlouvu pro případ smrti zrušit, pak by to minimálně řekla a s pomocí JUDr. Osladilové i nějakým právně závazným způsobem učinila a předala, samozřejmě nic z toho při návštěvě dne 10. 6. 2020 ani 18. 6. 2020 se nestalo - pokud by sama ze své vůle udělala 10. 6. 2020 prohlášení o odvolání daru (byla toho ještě schopna), tak by to jistě řekla a předala. Žalobce nesouhlasí s argumentací, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. V odvolání se uvádí, že dárce může poté, co uzavře darovací smlouvu pro případ smrti převést vlastnické právo k předmětu daru. Žalobce však má za to, že darovací smlouvu pro případ smrti musí být dárce vázán již od jejího podpisu, zvláště pokud se v ní uvádí, že se vzdává práva dar odvolat, jinak by smlouva pozbyla smyslu. V komentáři k § 2063 se uvádí, že: dar vázaný na podmínku, že obdarovaný dárce přežije má být pravidelně posuzován jako odkaz; o dar půjde jen za podmínek formulovaných v navrženém ustanovení. Věcný rozdíl je zejména v tom, že odkaz je odvolatelný, zatímco při darování pro případ smrti, dar odvolat nelze. K uzavření darovací smlouvy pro případ smrti bylo

vylučně iniciativou babičky včetně textu smlouvy, který si nechala připravit u kamarádky advokátky JUDr. Osladilové. Babička tedy zjevně chtěla, aby dar nemohl být následně odvolán. Žalobce nesouhlasí s tím, že by měl v případě převodu předmět daru se něčeho domáhat na dědicích dárce (jejím jediným dědicem je otec), protože jej to staví do nevýhodnější pozice, než kdyby nabyt byl podle darovací smlouvy pro případ smrti. Navíc jakákoliv náhrada újmy není to samé jako vlastnictví bytů. Babička si přála, aby získal přímo byt, nikoliv finanční částku. Pokud by pro soud byla relevantní argumentace, že před smrtí dárce je nárok na převod nedospělý, tak v mezidobí babička zemřela a nárok by tedy měl být již dospělý. Vzhledem k tomu, že darovací smlouva pro případ smrti byla uzavřena dříve, než darovací smlouva pro otce a nebyla přitom nijak zrušena, musí mít tato darovací smlouva pro případ smrti přednost a předběžné opatření tedy bylo nařízeno oprávněně a mělo by nadále trvat, neboť v opačném případě by mohlo být dokončeno vkladové řízení sporné sp. zn. V-785/2020 a byla by tak zmařena možnost naplnit uzavřenou darovací smlouvu pro případ smrti. Pokud se v odvolání uvádí, že i v případě převodu na otce v katastru má existovat nějaké uvedení do původního stavu, k tomu se žalobce nemůže vyjádřit nebo není zřejmé, o jaký právní postup se má jednat. Nicméně je potřeba, aby byl znemožněn do katastru nemovitostí ve prospěch otce podle napadené darovací smlouvy, dokud nebude soudem posouzena její platnost, a to jak ve vztahu k dříve uzavřené darovací smlouvě pro případ smrti, tak s ohledem na zdravotní stav babičky, v jakém měla napadenou darovací smlouvu podepsat. Žalobce tak navrhuje potvrzení rozhodnutí.

4. Po vydání napadeného usnesení původně žalovaná 1. Miluška N. zemřela dne 2. 8. 2020 a usnesením krajského soudu ze dne 25. 2. 2021, č. j. 69 Co 33/2021-120 bylo rozhodnuto, že namísto žalované 1. bude pokračováno v řízení s žalovaným 2. Bohumilem N. Na straně žalované tak nadále vystupuje jako jediný žalovaný Bohumil N.
5. Po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno včas a osobou k tomuto úkonu oprávněnou (§ 206 a 212a o. s. ř.) přezkoumal krajský soud napadené usnesení, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo a po přezkoumání obsahu spisu dospívá k závěru, že odvolání je důvodné.
6. V dané věci se jedná o předběžné opatření po zahájení řízení dle § 102 o. s. ř., takové předběžné opatření lze nařídit, je-li třeba zatímně upravit poměry účastníků nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí v řízení posléze vydaného, mohl být ohrožen. Potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků či ohrožení výkonu rozhodnutí musí být prokázány, další skutečnosti (zejména nárok sám) postačil svědčit, aniž by bylo třeba v této fázi řízení prokazovat (§ 75c odst. 1 o. s. ř.). Pro nařízení předběžného opatření je přitom rozhodující stav v době vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně (§ 75c odst. 4 o. s. ř.), což znamená, že v odvolacím řízení nemohou účastníci uvádět nové skutečnosti nebo důkazy.
7. Okresní soud dovodil, že jsou zde předpoklady pro nařízení předběžného opatření s tím, že je potřeba zatímně upravit poměrů účastníků a existuje důvodná obava, že nakládáním se spornými nemovitostmi by mohl být výkon následného soudního rozhodnutí ohrožen. S těmito závěry okresního soudu se krajský soud neztotožňuje.
8. Krajský soud má především za to, že nelze dovodit obavu z ohrožení výkonu rozhodnutí ani potřebu zatímní úpravy poměrů účastníků. Pokud se žalobce dovolával předběžného opatření s ohledem na skutečnost, že je vedeno řízení o vkladu vlastnického práva podle darovací smlouvy ze dne 11. 6. 2020, pak tato skutečnost není důvodem pro zásah předběžným opatřením do probíhajícího vkladového řízení. K řešení nastalé situace slouží jiné instituty, a to poznámka spornosti dle § 24 odst. 1 katastrálního zákona, kterou zapíše katastrální úřad na základě doloženého návrhu žalobce, pokud podal žalobu o určení, že právní jednání, na jehož základě má být zapsáno právo do katastru je neplatné, zdánlivé nebo zrušené. S ohledem na tento institut a jeho následky (§ 24 odst. 3 katastrálního zákona) zde není naléhavá potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků ani obava z ohrožení výkonu rozhodnutí, když žalobce má k dispozici

poznámku spornosti, jež je způsobilá zajistit uspořádání poměrů účastníků. Není tak důvod pro nařízení navrhovaného předběžného opatření.

9. Krajský soud proto napadené usnesení okresního soudu změnil tak, že návrh na vydání předběžného opatření v plném rozsahu zamítl (§ 220 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** dovolání přípustné.

Olomouc 6. května 2021

Mgr. Jaromír Synek v. r.
předseda senátu